

Асоціація аспірантів-юристів

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН»**

2-3 березня 2013 р.

м. Харків

Асоціація аспірантів-юристів

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН»**

2-3 березня 2013 р.

м. Харків

ББК 67.9(4укр)+67.52
УДК 34(477):341
Т33

«Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 02-03 березня 2013 року. Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2013. – 156 с.

Видається в авторській редакції. Редакційна колегія Асоціації аспірантів-юристів не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

У виданні зібрані тези подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання суспільних відносин», які містять дослідження з загальнотеоретичної юриспруденції та з основних галузей права і юридичної науки: міжнародне, адміністративне, фінансове, конституційне, цивільне, господарське, кримінальне, трудове.

ББК 67.9(4укр)+67.52
УДК 34(477):341
Т33

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Андрєв Д. В. ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ У ВИМІРІ СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ	7
Бурячок О. В. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН: РЕТВОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ.....	9
Годяк А. І. ПРАВОВА ОСВІТА НАСЕЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	11
Городецька Ю. Ю. ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО ВІДНОШЕННЯ ДО СТУДЕНТІВ-ІНВАЛІДІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ.....	12
Комар М. С. ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ГІДНЕ ІСНУВАННЯ ЛЮДИНИ	14
Лепіш Н. Я. СТАНОВЛЕННЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА	15
Фоміна М. А. ЕВОЛЮЦІЯ ІНСТИТУТУ МИРОВИХ СУДІВ У РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.....	17

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН, КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС, МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

Бондаренко О. О. ПОЛІТИЧНА ФУНКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.....	19
Істоміна О. Ю. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОРГАНІВ І ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	20
Русінова А. В. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ – ПЕРСПЕКТИВИ МАЙБУТЬОГО	22
Самойленко Є. А. ЗАЛУЧЕННЯ ТРЕТІХ КРАЇН ДО ПРОЦЕСУ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ РУХУ КАПІТАЛУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ЧЕРЕЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУВЕРЕННИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ФОНДІВ.....	25
Солієнко Ю. С. ДО ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БОРОТЬБИ З МІЖНАРОДНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ	27
Цюгла А. І. ПРИНЦИПИ КОНСТИТУЮВАННЯ САМОВРЯДНИХ ГРОМАД-КОРПОРАЦІЙ.....	29

НАПРЯМ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО, АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Анциперова І. І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ЗА ПОДАТКОВИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ.....	32
Березовська С. В. ФІНАНСИ: ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ	34
Бухтіярова І. О. СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ	36
Керноз Н. Є. ПРОБЛЕМИ ІНСТАНЦІЙНОЇ ПІДСУДНОСТІ ЗА КОДЕКСОМ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ.....	38
Кожушко О. О. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАГЛЯДУ І КОНТРОЛЮ	42
Лавренова О. І. ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КОМПЕТЕНЦІЯ» ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ	44
Марчук Н. О. ПУБЛІЧНІ РЕЧІ, ЯК УНІКАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА.....	45

Пісна Д. В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОДАТКОВІ ПРАВОПОРУШЕННЯ	47
Пустовит Ю. Ю. РАЗВИТИЕ БЮДЖЕТНЫХ ПРИНЦИПОВ УКРАИНЫ	49
Рядінська В. О. ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ: ПЕРША СПРОБА	51
Сидорук Р. А. ДО ПИТАННЯ ПРИНЦИПУ РЕЗИДЕНСТВА ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИН	52
Сумцов А. С. ВИСВІТЛЕННЯ ДЕЯКИХ НЕДОЛІКІВ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ОПОДАТКУВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ	54
Таценко О. Ю. ПОДАТОК НА БЕЗДІТНІСТЬ: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	55
Фуглевич К. А. АДМІНІСТРАТИВНА ПОСЛУГА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ:	57
Шевцова О. В. НАУКОВІ ПІДХОДИ	57
Шевцова О. В. СУДИ В СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ	59
 НАПРЯМ 4. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, СІМЕЙНЕ ПРАВО, МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	
Аксаїтова А. Ш. К ВОПРОСУ О ПРАВОВОМ РЕГУЛИРОВАНИИ ИМПОРТА ЦВЕТОЧНОЙ ПРОДУКЦИИ	62
Алексєва І. В. ПРАВОВА ПРИРОДА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА	64
Алієва-Барановська В. М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	65
Баранов А. В. К ВОПРОСУ О ДОГОВОРЕ НА ОКАЗАНИЕ ПРАВОВОЙ ПОМОЩИ СУБЪЕКТАМ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ	67
Бриковець О. О. ПРОЦЕС «РОЗМИВАННЯ» НАЦІЇ ТА ДЕРЖАВИ – БІПАТРИЗМ	69
Вакульчук В. Л. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ	71
Вітрук Д. В. ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРИРОДНИХ МОНОПОЛІЙ	73
Владиченко О. О. ДО ПИТАННЯ ПРО ПІДСТАВИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ВУГЛЕДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	74
Гаврилюк О. О. ВИДИ ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ	75
Герасимчук Т. В. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТИТУТУ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ	78
Гришко У. П. ЯКІСТЬ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ ЯК ОСНОВА НАЛЕЖНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ МІСЬКОГО ТРАНСПОРТУ	80
Гусєва Л. С. К ВОПРОСУ О СУДЕБНОЙ ЗАЩИТЕ ПРАВ СУБЪЕКТОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ ОТ НЕПРАВОВЕРНЫХ РЕШЕНИЙ СУБЪЕКТОВ ВЛАСТНЫХ ПОЛНОМОЧИЙ	82
Денисенко О. В. ШТРАФНІ САНКЦІЇ: ВИД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЧИ МІРА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ?	84

Івко А. О. ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	86
Ключко Т. Ю. ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ ЯК ОБ'ЄКТИ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	88
Корнилов Н. А. К ВОПРОСУ ОБ ОБРАЩЕНИИ ВЗЫСКАНИЯ НА ИМУЩЕСТВО ПРЕДПРИЯТИЯ	90
Лисенко Д. В. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	92
Ліщевич М. Г. ДО ПИТАННЯ ПРО МОМЕНТ ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ПРАВОВАДНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	94
Люшняк А. І. ПРАВОВИЙ СТАТУС НЕПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПРИВАТНОГО ПРАВА	96
Малишко В. М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВИХ ВІДНОСИН	97
Микитюк М. С. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНОГО ТВОРУ	99
Мороз Л. Я. ОКРЕМІ ПИТАННЯ НЕПРИБУТКОВОСТІ ТОВАРНОЇ БІРЖИ	101
Ніколенко Л. М. НЕДОЛІКИ СУДОВОГО АКТУ ЯК ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ У ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ	103
Паліюк В. П. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНІСТЬ, ЯКІ ВИЗНАЧЕНІ У СТАТТІ 5 КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД	105
Пашинська Я. О. КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ПРИЗНАЧЕНИМИ ОПІКУНАМИ ТА ПІКЛУВАЛЬНИКАМИ	107
Переясловська Ю. А. РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ	109
Пєфтієв О. В. СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ДОТРИМАННЯ ПРАВИЛ ФУНКЦІОНУВАННЯ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ	111
Рудюк Є. О. ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ	112
Семків В. В. ПОНЯТТЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ У СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	114
Скорікова М. К. ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ВНАСЛІДОК НЕДОЛІКІВ ТОВАРІВ, РОБІТ (ПОСЛУГ)	116
Хачатрян А. А. К ВОПРОСУ О ПРАВОВОМ ОБЕСПЕЧЕНИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА	118
Шведова О. В.120 ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ	120
 НАПРЯМ 5. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	
Винограденко І. І. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАННОСТІ ОСОБИ	123
Лях Г. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ НЕПОВНОЛІТНІХ	125
Матвієнко О. І. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ	127

- зміст права Національного банку України на встановлення особливого режиму контролю. Так у ст. 67 Закону передбачено право цього органу на запровадження особливого режиму контролю та право на призначення куратора банку, а у п. 4.4 Положення тільки право на встановлення особливого режиму контролю шляхом призначення куратора банку;

- зміст особливого режиму контролю, так як у відповідності з ст. 67 Закону цей контроль здійснюється за діяльністю банку, то у відповідності з п.4.4 Положення цей контроль передбачає обмеження щодо діяльності банку;

- обсяг особливого режиму контролю, оскільки згідно з Законом – це тільки діяльність банку, а згідно з Положенням – це діяльність банку а також усунення ним допущених порушень.

Таке визначення у чинному законодавстві положень щодо особливого режиму контролю не сприяє його організації та проведенню, оскільки наявність у ньому протиріч є передумовою для перевищення своїх повноважень як наглядовим органом, а саме Національним банком, так і куратором банку, що в свою чергу порушує права та законні інтереси комерційних банків, відносно діяльності яких встановлюється такий режим контролю. Все це лише підтверджує необхідність уточнення положень щодо змісту права Національного банку на встановлення особливого режиму контролю, його змісту та обсягів.

А тому, з метою усунення вищевказаних недоліків, необхідно внести відповідні зміни і доповнення до чинного законодавства, яке регулює відносини у сфері банківського нагляду. При цьому, враховуючи положення ч. 4 ст. 19 Господарського кодексу України, згідно з якою органи державної влади і посадові особи, уповноважені здійснювати державний контроль і державний нагляд за господарською діяльністю, їх статус та загальні умови і порядок здійснення контролю і нагляду визначаються законами [4], положення про особливий режим контролю, а також правовий статус куратора банку повинні бути визначені виключно у Законі України «Про банки і банківську діяльність», що буде сприяти упорядкуванню банківського нагляду і позитивно впливатиме на розвиток банківської діяльності.

Література:

1. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. станом на 06.12.2012 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – Ст. 238.
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. (станом на 16.10.2012 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №5-6. – Ст. 30.
3. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства: постанова Національного банку України від 17 вересня 2012 р. (станом на 22.11.2012 р.) // Офіційний вісник України. – 2012. – № 72. – Ст. 2906.
4. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. (станом на 06.11.2012 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18-22. – Ст. 144.

Семків В. В.

аспірант

кафедри цивільного права

юридичного інституту

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника»

м. Івано-Франківськ, Україна

ПОНЯТТЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ У СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Чинне законодавство України передбачає можливість використання більшості природних ресурсів на умовах оренди, що є класичним цивільно-правовим договором. Так, договір оренди у сфері природокористування представлений такими договірними конструкціями як: оренда земельних ділянок (ст. 93 ЗК України, ст. 792 ЦК України, ЗУ «Про оренду землі»); договір довгострокового тимчасового користування лісами (ст. 18 ЛК України), даний договір хоч і не названий так, але, на нашу думку, повністю відповідає ознакам договору оренди; оренда водних об'єктів (ст. 51 ВК України).

Договори, які носять орендний характер представлені сферою надрокористування та сферою користування мисливськими угіддями: угоди про розподіл продукції (ЗУ «Про угоди про розподіл продукції»); угоди про умови користування надрами (підзаконні нормативно-правові акти та частково ЗУ «Про нафту і газ») та договори у сфері користування

мисливськими угіддями (ЗУ «Про мисливське господарство та полювання»). Виділивши їх, як такі, які носять орендний характер ми апелюємо до того, що дані договірні форми частково поглинаються нормами ЦК України про оренду, оскільки користування ділянкою надр та мисливськими угіддями також можна охарактеризувати як строкове та платне. Проте це не означає, що дані договірні форми є різновидами договору оренди в чистому вигляді.

Ключовим для правильного розуміння сутності відносин користування природними ресурсами на умовах оренди є, насамперед, правильне розуміння поняття «користування», як однієї із правомочностей власника по відношенню до свого майна. В сучасних джерелах значення цього поняття зводиться до можливості експлуатації, господарського чи іншого використання майна шляхом вилучення з нього певних корисних властивостей та їх споживання [1, 281]. Варто наголосити на тому, що поняття «користування» змінює своє змістове навантаження в такій лексичній конструкції як «користування природними ресурсами», зважаючи на екологічну сутність останніх. Так, М. Е Коган вказує на те, що використання поняття «користування» означає «правильну, планомірну експлуатацію природних багатств і всі необхідні для неї підготовчі дії [2, 9]. А. М. Турбінер взагалі категорично заперечує можливість застосування такого терміну як «користування» по відношенню до природних ресурсів [3, 211-212].

Розглядаючи договір оренди у природокористуванні слід звернути увагу на той факт, що законодавець, даючи дефініцію договору оренди кожного конкретного ресурсу повинен звертатися, насамперед, до тих ознак, які відрізняють оренду природного ресурсу від оренди інших об'єктів, а також від інших форм природокористування. Ми вважаємо, що такою ознакою є специфічний об'єкт таких правовідносин. Саме специфіка предмета договорів оренди природних ресурсів зумовила ряд суперечок щодо того, чи дійсно договори оренди природних ресурсів є різновидами договорів найму, передбачених ЦК України. Тим не менше, нам видається, що ця наукова суперечка уже не актуальна, зважаючи на той факт, що оренда природних ресурсів закріплена і успішно функціонує на базі чинного ЦК України.

Даючи визначення договору оренди природного ресурсу варто звернутися до ст. 759 ЦК України, відповідно до якої за договором найму (оренди) наймодавець передає або зобов'язується передати наймачеві майно у користування за плату на певний строк. Договір оренди природного ресурсу ми можемо визначити як договір, за яким наймодавець (власник або постійний користувач природного ресурсу) передає або зобов'язується передати наймачеві (тимчасовому користувачу) конкретний природний ресурс або його частину у користування за плату на певний строк.

Виходячи з розуміння терміну «оренда природного ресурсу» можна визначити ряд юридичних ознак даного поняття, що безумовно є важливим, адже «побудова будь-яких визначень без вказівки на ці ознаки була б позбавлена значення для вивчення чинного права» [4, 18]. Отже, таким ознаками є наступні:

- оренда передбачає передачу природного ресурсу у володіння та користування (без надання права розпорядження);
- володіння та користування є платним, що виявляється у внесенні орендарем плати у визначених договором розмірах орендодавцеві;
- оренда передбачає передачу природного ресурсу у строкове (тимчасове) володіння та користування;
- предметом оренди є конкретний природний ресурс або його частина;

У ЦК України відображається прагнення законодавця забезпечити детальне і безпосереднє регулювання договору оренди, принаймні з тих питань, що є загальними для договору оренди. Законодавець не переслідує цілі визначити спеціальні правила передачі в оренду всіх традиційних для цивільстики видів майна. Йдеться перш за все про окремі види об'єктів, специфіка яких вимагає особливого правового регулювання (наприклад, передача в оренду земельної ділянки). Вказані види договорів оренди і договори оренди окремих видів майна регулюються наступним чином: загальні положення про оренду застосовуються до них субсидіарно, тобто в тому випадку, коли спеціальними правилами про ці договори не встановлено інше [5, 14-15].

Даючи загальну характеристику договору оренди у природокористуванні ми відносимо його до двосторонніх, консенсуальних, платних договорів. Так, договір оренди природного ресурсу є консенсуальним, оскільки вважається укладеним з моменту досягнення домовленості сторонами з усіх істотних умов договору, а момент вступу договору у силу не пов'язаний з фактичною передачею майна. Така передача, на думку В. В. Вітрянського, є нічим іншим як актом виконання укладеного чинного договору орендодавцем. А в тих випадках, коли момент вступу договору у силу співпадає з фактичною передачею майна, ми можемо говорити про особливий порядок укладення договору оренди і про його виконання в

момент укладення [5, 15]. Оплатність договору оренди виражається через наявність зустрічного задоволення у вигляді орендної плати за використання орендодавцем свого обов'язку у вигляді передачі орендованого майна у користування. Договір оренди є двостороннім в силу наявності у кожної із сторін як прав так і обов'язків по відношенню до іншої, тобто обидві сторони є одночасно боржниками стосовно того, що вони зобов'язані вчинити на користь одна одної та кредиторами стосовно того, що вони мають право вимагати одна від одної.

Метою даної договірної конструкції є, як справедливо зазначає О. О. Іванов, забезпечення передачі майна в тимчасове користування. У цьому зацікавлені обидві сторони договору. Орендар, як правило, має тимчасову потребу в майні або не має можливості чи бажання його придбати у власність. А орендодавцеві, у свою чергу, дане майно не потрібне або він має на меті отримати прибуток з його передачі у користування [6, 168].

Підсумовуючи аналіз поняття договору оренди у природокористуванні варто звернути увагу на необхідність врахування принципу комплексності у використанні природних ресурсів, адже природні ресурси перебувають у стійкому системному зв'язку один з одним та, більше того, всі вони в тій чи іншій мірі пов'язані із земельною ділянкою. Даний зв'язок є органічним і історично обумовленим, адже якщо розглядати історично процес розвитку договірних відносин у сфері природокористування, то можна дійти до висновку, що саме в рамках земельного права і починалися закладатися основи правового режиму користування іншими природними ресурсами. Саме тому важливим є врахування мети, яку переслідує орендар у процесі користування природним ресурсом як водороздільного елемента у розмежуванні договірних конструкцій у сфері природокористування.

Література:

1. Дзера О. В., Цивільне право України : підручник [у 2-х кн.] / [О. В. Дзера, Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін.] / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – Кн. 1. – М., 1988. – 736 с.
2. Коган М. Е. Право государственной собственности на недра, земли в СССР: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / М. Е. Коган. – М., 1955. – 14 с.
3. Турубинер А. М. Право государственной собственности на землю в Советском Союзе / А. М. Турубинер. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1958. – 330 с.
4. Тагиров Т. Т. Правовая охрана земель сельскохозяйственного назначения / Т. Т. Тагиров. – Волгоград: Нижне-Волжское книжное изд-во, 1979. – 128 с.
5. Витрянский В. В. Договор аренды / В. В. Витрянский // Законодательство. Документы и комментарии. – 2000. – Ноябрь. – С. 14-26.
6. Гражданское право: учебник: в 3 т. / под ред. А. П. Сергеева, Ю. К. Толстого: 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Проспект, 2005. – Т. 2: Аренда / А. А. Иванов – 848 с.

Скорікова М. К.
студентка

Національного університету

«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

м. Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ВНАСЛІДОК НЕДОЛІКІВ ТОВАРІВ, РОБІТ (ПОСЛУГ)

З розвитком економіки, в умовах могутньої ринкової конкуренції з метою задоволення потреб населення з'являється все більше нових товарів та пропонується надання великої кількості послуг. Проте, обіцяна якість продукції не завжди виправдовує себе, що може призвести до настання шкоди як майну, так і життю або здоров'ю осіб.

Ідея захисту порушених прав споживачів має досить довгу історію. Світовий досвід показує, що перш ніж були створені державні структури, діяльність яких націлена на захист прав споживачів, виникли саме громадські організації захисту прав споживачів. Так, ще в 1936 році була заснована національна організація споживачів США. Аналогічні організації виникли у Франції і ФРН (1951 р.), Великобританії (1957 р.), Канаді (1960 р.). Правда, не отримавши рішучої підтримки з боку урядових установ, вони були приречені на дрібні й епізодичні акції проти свавілля виробників і тільки іноді домагалися гучних локальних перемог. [8, 21]

В Україні товариства захисту прав споживачів заявили про себе в 1989 році, і на сьогодні можна говорити, що в країні існує суспільний рух із захисту прав споживачів. Створена

Українська асоціація товариств споживачів, яка брала участь у прийнятті Закону України "Про захист прав споживачів", який регулює відносини між фізичними особами – споживачами, та продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг різних форм власності. А з прийняттям Цивільного кодексу право на відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг) поширилося й на юридичних осіб. Тому, для встановлення особливостей цього інституту необхідно звернутися саме до його положень.

Відповідно до Цивільного кодексу України, шкода, завдана фізичній або юридичній особі внаслідок конструктивних, технологічних, рецептурних та інших недоліків товарів, робіт (послуг), а також недостовірної або недостатньої інформації про них, підлягає відшкодуванню продавцем, виготовлювачем товару, виконавцем робіт (послуг).

Отже відносини щодо відшкодування такої шкоди мають недоговірний характер, оскільки вказані підстави для відшкодування не залежать від укладання договору. Якщо взяти для порівняння договір купівлі-продажу, зі статей 678, 679, 708 випливає, що наслідки продажу товарів неналежної якості полягають, зокрема, і у відшкодуванні збитків, під якими розуміють витрати на усунення недоліків товару, – ці наслідки виникають безпосередньо за умовами укладання договору купівлі-продажу, проте відшкодування збитків на усунення недоліків товару, чи його обмін або повернення не звільняє від недоговірних зобов'язань яке стосується саме відшкодування шкоди майну, життю чи здоров'ю потерпілого. Отже, сфера його дії практично не обмежена. Право на відшкодування шкоди у даному разі може належати потерпілому безвідносно до того, чи перебував він в договірних відносинах з продавцем, виготовлювачем товару, виконавцем роботи (послуги), чи ні. Наприклад, шкоду було завдано іншій особі через несправність пральної машини, наслідками чого стало затоплення її приміщення. Причому, відшкодування цієї шкоди не залежить від вини продавця, виготовлювача товару, виконавця робіт (послуг), проте ЦК встановлює, що шкода не підлягає відшкодуванням, якщо вона стала наслідком допущеного потерпілим порушення правил користування або зберігання товару (результатів робіт, послуг) і цікавим є те, що виходячи зі змісту ст. 1193 можна говорити, що форма вини потерпілого має значення для позбавлення його на відшкодування. Шкода, завдана потерпілому внаслідок умисного порушення правил користування не відшкодовується. Якщо говорити про грубу необережність потерпілого – шкода підлягає відшкодуванню, проте її розмір може бути зменшений. Звільнення від обов'язку з відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг), можливе також у випадку, якщо продавець, виготовлювач товару, виконавець робіт (послуг) доведуть, що вона була завдана внаслідок непереборної сили.

Також суперечливим є і перелік недоліків, що передбачають застосування ст. 1209 – 1211 ЦК. З одного боку, тут називаються досить визначені і близькі види недоліків. З іншого – підставою застосування цих статей визнаються інші недоліки. Отже їх перелік не є вичерпним та може підлягати розширеному тлумаченню, що на практиці дає змогу застосовувати принцип диспозитивності сторін та надає право суду вирішувати чи має у тому чи іншому конкретному випадку відшкодовуватись шкода.

Одним із важливих моментів є строк, протягом якого особа має право звернутися для відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт(послуг). Шкода, завдана внаслідок недоліків товару, що є нерухомим майном, робіт (послуг), підлягає відшкодуванню, якщо її завдано протягом встановленого строку служби (строку придатності) товару, результатів робіт (послуг), а якщо він не встановлений, – протягом десяти років з дня виготовлення товару, виконання роботи (надання послуги). Законодавство встановлює ситуації, коли шкода, завдана внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг), підлягає відшкодуванню і поза межами преклюзивних строків. Такі випадки пов'язані із протиправною діяльністю зобов'язаної особи, а саме на порушення вимог закону не встановлення строку придатності товару, роботи (послуги) або не попередження про необхідні дії після спливу строку придатності і про можливі наслідки в разі невиконання цих дій. В такому випадку право потерпілого звертатися із вимогою про відшкодування шкоди не обмежується якимись строками, проте підлягає під загальні строки позовної давності – 3 роки з моменту коли особа дізналася або могла дізнатися про порушення свого права, про що також необхідно пам'ятати.

Цікаве і те, що коли шкоду завдано споживачу – фізичній особі, яка придбавас, замовляє, використовує або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника, норми що регулюють її відшкодування закріплені ще й в ЗУ «Про захист прав споживачів», а отже виникають саме на підставі договірних зобов'язань. З цього однак не випливає висновку, що у зв'язку з Законом «Про захист прав споживачів» і положеннями статей 1209-1211 ЦК існує конкуренція норм. У їх співвідношенні вбачається, що законодавець припускає конкуренцію договірних і недоговірних позовів. Тому лише